

موسسه عالی آموزش و پژوهش مدیریت و برنامه‌ریزی

محاسبه خط فقر در ایران

سخنران: مجید عینیان

تاریخ برگزاری ۱۳۹۷/۰۷/۰۹

چکیده

در این پژوهش با معرفی متداول‌ترین روش‌های محاسبه خط فقر (روش هزینه‌ی نیازهای اساسی و مصرف انرژی غذایی) و با رویکردی جدید نسبت به روش هزینه‌ی نیازهای اساسی، به برآورد خط فقر در سال ۱۳۹۵ در کشور پرداخته شده است. در این پژوهش، به جای برآورد خط فقر کشوری (شهری و روستایی)، استان‌های دارای بردار قیمتی مشابه در مواد غذایی و مسکن در یک گروه (خوشه) تعریف شده‌اند و خط فقر برای هر خوشه به طور جداگانه محاسبه شده است. از جمله تفاوت‌های روش جدید (روش هزینه‌ی نیازهای اساسی با تکرار) نسبت به روش متداول آن می‌توان به ساخت شاخص قیمت برای حقیقی‌سازی قیمت‌ها به منظور مرتب‌سازی خانوارها در کشور و استفاده از تکرار مراحل مختلف برای رسیدن به همگرایی در خط فقر اشاره کرد.

نتایج حاصل از تعیین خط فقر نشان می‌دهد که نرخ سرشمار فقر در مناطق شهری و روستایی به ترتیب برابر با ۱۴٫۹ و ۱۱٫۶ درصد است. در مناطق شهری، بیشترین عدد خط فقر مربوط به خوشه‌ی شهرستان تهران با خط فقر سرانه معادل ماهیانه حدود ۷۷۰ هزار تومان (نرخ فقر حدود ۱۲ درصد) است. خوشه‌ی مربوط به دیگر شهرهای پرجمعیت کشور نیز دارای خط فقر سرانه معادل ماهیانه حدود ۵۰۰ هزار تومان (نرخ فقر حدود ۱۴٫۵ درصد) است. در مناطق روستایی، کمترین مقدار خط فقر در استان‌های سیستان و بلوچستان، ایلام و کهگیلویه و بویراحمد با خط فقر سرانه معادل ماهیانه حدود ۲۰۰ هزار تومان (نرخ فقر حدود ۱۳٫۵) و بیشترین مقدار خط فقر در استان‌های تهران و البرز با خط فقر سرانه معادل ماهیانه حدود ۴۳۰ هزار تومان (نرخ فقر حدود ۱۴٫۵ درصد) برآورد شده است.